

PLANTERESTEN IN EEN BRAAKBAL VAN DE KERKUIL

D. KLEIN.

In de maand mei van 1956 vond ik onder een roestboom, in dit geval een oude Eik, negen braakballen van de Kerkuil. De vindplaats lag op de grens van enerzijds bos, anderzijds bouw- en weiland. Zoals wel meer in dergelijke gevallen nam ik de haarballen mee, om ze thuis eens nader te onderzoeken. Bij dat onderzoek deed ik evenwel een merkwaardige ontdekking; in één der ballen nl. bevond zich naast de beenderresten van muizen, vnl. Veldmuizen (*Microtus arvalis*), die ik behorende tot het normale voedsel van de uil zou willen noemen, ook nog acht grasbladeren. De lezer zal zich mijn verwondering voor kunnen stellen. Na meting bleken de bladeren de volgende lengte te hebben: drie stuks van 10 cm, één van ruim 8,5 cm en vier stuks van ± 5 cm. Het gras was onverteerd, dof bruingroen van kleur en in gevouwen toestand in de bal aanwezig. De lengte van vouw tot vouw bedroeg gemiddeld 2 cm; het vouwsysteem was volkomen willekeurig, doch wel dient opgemerkt, dat de lengte van het bundeltje evenwijdig aan de lengteas van de braakbal was georiënteerd.

Hieruit heb ik de conclusie getrokken dat bv. na één slikbeweging het vegetatieve voedsel ± 2 cm verder naar binnen werd gewerkt. Maar dit is toch een vrij speculatieve bewering, hetgeen u verder in de vragen die er rijzen, zult zien.

Na onderzoek meende ik het gras nog te kunnen determineren als Kropaar (*Dactylis glomerata*).

Na de ontdekking volgden de vragen, en

ik wil u wel bekennen dat ik geen antwoord heb gevonden, dat mijzelf bevredigt. Hoe zou het ook anders? Een probleem oplossen aan de hand van één enkel gegeven behoort niet tot de dagelijkse mogelijkheden.

De vragen, die bij mij opkwamen, waren:

1. Duidt deze vondst op verandering van voeding bij een als roofvogel bekend staande uil?
2. Diende deze vegetarische voeding als maagvulling in de langdurige winter 1955-56, bij gebrek aan dierlijk voedsel?
3. Gingen deze bladeren door grote gulzigheid bij het verslinden van een kleine prooi (muis) tussen het gras toevallig mee naar binnen?
4. Waren deze bladeren misschien reeds door het prooidier gegeten en zo gelijk met de prooi verslonden?
5. Dienden deze bladeren misschien als medicijn? (denk aan het opwekken van braakneigingen door huisdieren).

Bij een bespreking van deze vragen kan het volgende naar voren worden gebracht:

1. De eerste vraag meen ik te kunnen beantwoorden met een stellig neen; immers de sprong van roofvogel naar planteneter is wel wat erg groot.
2. Hierbij moet ik vaststellen dat de bladeren kennelijk in verse groene toestand waren genuttigd, dus vóór de sneeuwval en strenge vorst; honger is hier moeilijk te veronderstellen, temeer daar naast het gras veel beender- en

haarresten in de braakbal aanwezig waren.

3. Ook deze veronderstelling is niet aannemelijk; de prooi immers wordt doorgaans uit elkaar gescheurd en in betrekkelijk kleine stukken gegeten. Voor zover mij bekend geschiedt dit bovendien zelden op de grond.
4. Deze stelling lijkt mij evenmin aanvaardbaar. Denken we slechts aan het feit dat de bladeren heel, dus ongeknaagd aanwezig waren. Zelfs wanneer de uil een groot prooidier gevangen had, bijvoorbeeld een jong Konijn, dan nog is het onmogelijk dat in de

maag van het prooidier gave grassprietten aanwezig zijn.

5. Persoonlijk voel ik het meest voor de laatste oplossing. Stel dat door een lichte organische storing de onverteerbare voedselresten niet op normale wijze verwijderd konden worden, dan is het wel aannemelijk, dat het moeilijk verteerbare gras kan helpen de maagspieren tot werking te brengen.

Ik ben me er wel van bewust in deze uiteenzetting geenszins volledig te zijn; daarvoor waren de gegevens te beperkt, mijn kennis te gering en het geval te zeldzaam.

METINGEN AAN DOOR DE ZEEWIND VERVORMDE BOMEN EN STRUIKEN

J. H. A. BOERBOOM.

(Laboratorium voor Plantensystematiek en -geografie van de Landbouwhogeschool te Wageningen)

Groot is de invloed, die de wind uitoefent op de boomgroei in de duinen. De combinatie van een grote windkracht met een hoog zoutgehalte van de lucht wordt ook door de soorten, die de duinen tot standplaats hebben en die dus een zekere geschiktheid voor het aldaar heersende klimaat bezitten, slechts moeilijk verdragen. Door de sterk uitdrogende werking van de zeewind sterven knoppen en loten aan de naar de wind toegekeerde stamzijde af en is de takmassa overwegend ontwikkeld naar de tegenoverliggende kant. Bovendien staat de stam vaak scheef en is deze onder invloed van de wind en misschien ook als gevolg van de onregelmatig ontwikkelde kroon enigszins krom. Vooral Meidoorns kunnen aldus, wanneer ze weinig beschut en verspreid staan, de wonder-

lijkste windvormen aannemen.

Wordt de invloed van de wind nog sterker, dan treden slechts dwergstruikvegetaties op, vooral van Kruiwilg en Liguster, of struikgroei blijft geheel achterwege. Het is begrijpelijk, dat de houtige gewassen zich dan ook voornamelijk ontwikkelen op plaatsen, waar enige beschutting tegen de zeewind geboden wordt, zoals achter de duintoppen, in valleien of op grotere afstand van het strand, waar de wind door de afgelegde weg over het heuvelachtige duinterrein reeds aan kracht heeft ingeboet. Alleen de Duindoorn treffen we ook op zeer sterk aan de wind blootgestelde plaatsen aan zonder dat de groei van deze struik daar veel sporen van toont.

In de duinen tussen Scheveningen en het Wassenaarse Slag treden de eerste strui-